

Plenarna rasprava

Mo. Izak Špralja: S uspjehom smo završili dosadašnji rad i jako nam je na srcu ovaj završni dan koji je određen za plenarnu diskusiju. Doznali smo da se nekima žuri, pa je i to razlog da odmah prijedemo na posao. Neka vam ne bude teško doći ovdje i izreći sve ono što vam je na srcu s obzirom na problematiku našeg Instituta. Da bismo uspješnije mogli raditi, ukoliko netko nema bolji prijedlog, ja bih predložio da se držimo određenih tema. Sama tematika neka ne zapriječi one koji imaju neko drugo pitanje koje smatraju da ga je potrebno reći na ovom skupu.

Kao prvo, predlažem da s ovoga skupa pošaljemo pozdrav našem maestru A. Milanoviću koji nije mogao biti s nama za vrijeme održavanja ovoga tečaja i proslave Instituta.

Mnogi su predložili da biskup Komarica koji je delegat BKJ za »Zlatnu harfu« bude delegat za sva pitanja crkvene glazbe. U ime ovoga skupa koji se održao povodom 25. obljetnice Instituta zamolit ćemo BK da ona potvrdi ovaj naš pljesak.

Mogli bismo sada započeti razgovor o školi, o Institutu za crkvenu glazbu. Ne radi se o pojedinom predmetu, ni o načinu pristupanja pojedinom predmetu, već je riječ o onom što usmjeruje školu. Otac biskup je jučer lijepo govorio o tome kakva bi osoba trebala biti crkveni glazbenik. Pa u tom smjeru krenimo s ovom raspravom. Što bi bilo dobro na ovom Institutu? U kojem bi smjeru ovaj Institut kao škola, kao ustanova trebao ići? Za čim bi trebao težiti?

Dr. Petar Zdravko Blajić: Ja sam pripremio nekoliko svojih malih opažanja, tek toliko da počnemo ovaj razgovor.

Ovo slavlje je jubilarno slavlje, u isto vrijeme i tečaj. Vrijeme susretâ koji obogaćuju, kadikad i oširomašuju, ali ovaj nas je svakako osvježilo i obogatilo. Živimo ovih dana kao u nekom nimbusu. Svi smo zaneseni, doživljavamo nešto itd. a onda se vraćamo kući u konkretne prilike, probleme i neprilike.

Gotovo svaki govornik ili predavač osvrnuo se na prošli rad Instituta, gotovo svi hvaleći, što je i normalno, jer je ovo jubilarno slavlje, i naš Institut to svakako zaslužuje bez ikakve dvojbe. Tu i tako čula su se i kakva diskretna kritika ili samokritika. Svi su se, gotovo barem, diskretno dotakli i pitanja što bi još trebalo učiniti, što možda bolje uraditi, a u svakom slučaju, što bi još trebalo. Nešto malo o tome je govorio prof. Tomašić, puno više biskup Komarica, izričito artikuliranije dr. Lovro Županović. Biskup Komarica je govorio više s duhovno-pastoralnog aspekta što je i razumljivo, jer je svećenik, biskup, glazbenik i liturg. Dr. Županović

govorio je više sa znanstvenog stajališta; s obzirom na istraživanje, na objavljivanje, na izvođenje. Na-veo je sve ono što je Institut dosada objavio i natuknuo što bi Institut još mogao napraviti i u kojem bi smjeru trebao raditi.

*Dr. Petar Zdravko
Blajić*

Ovo je jubilarno slavlje, 25. obljetnica Instituta. Svi smo zaključili da to, za naše prilike, i nije malo razdoblje. Kroz Institut je prošlo mnogo redovitih i izvanrednih studenata. Ovo je ujedno i godišnji tečaj glazbenika. Zna se već godinama da se ovaj tečaj održava u uskršnom tjednu. Iako nas je priličan broj, moj je prvi dojam da nas je ipak relativno malo budući da je ovo jubilarno slavlje.

Dosadašnji tečajevi sastojali su se uglavnom od prijedodnevni predavanja, uvježbavanja novog repertoara i od poslijepodnevni vježbi. Mislim da bi se s tim programom moglo nastaviti i u slijedećoj godini. A što uvježbavati? Iz nove pjesmarice, iz priloga »Sv. Cecilije.« A popodne bi trebalo jedno kraće predavanje i koncert.

Onda, na ove tečajeve trebalo bi pozvati direktno i preko župnika i voditelje crkvenog pjevanja općenito. Doduše, tako se i poziva, ali dobije se dojam kao da je ovo tečaj samo za bivše studente Instituta. Imao sam priliku više puta čuti: ja nisam bio ili ja nisam bila na Institutu. Ne, drugi voditelji crkvenog pjevanja, bilo da se radi o orguljašima, dirigentima ili sviračicama, ne bi trebali imati nikakvog obzira ili nekog kompleksa što oni nisu bili na Institutu kao redoviti ili izvanredni slušači. Naši tečajevi svakako su i za njih.

Što bi još trebalo na ovim tečajevima? Smatram da bi bilo korisno ukratko predstaviti nova izdanja što ih izdaje Institut ili koji drugi izdavač, a tiču se liturgijske glazbe. Dolaze u obzir: note, knjige, ploče, kazete. O svemu tomu trebalo bi progovoriti par riječi, jer mi projurimo pokraj njih, a da ni ne zamijetimo da je to nešto nova. Bilo bi dobro upozoriti i na dobra, korisna glazbena izdanja koja nisu strogo liturgijska. Ne bi nam to

ništa škodilo da malo poslušamo koju dobru ploču, uzmemo koju dobru knjigu koja govori o glazbi, a nije baš liturgijske namjene. Istina, mi smo u prvom redu crkveno-liturgijski glazbenici, ali se ne zaustavljamo samo na tome.

S. Imakulata Malinka: Narednih 25 godina trebalo bi da naš Institut bude usmjeren više u praktičnom smjeru, a manje teoretski. Ne mislim reći da teoretsku stranu treba zapustiti, ali imam dojam da se na Insitutu premalo muzicira. Premalo se pjeva, premalo se svira, premalo se priprema za život.

Dr. Slavko Topić: Moje je mišljenje da Institut ne funkcionira tamo gdje bismo mi najviše željeli: na terenu, na župama.

Institut bi sada trebao više dobiti i zakonskoga priznanja u BK i u cijeloj našoj crkvenoj javnosti. Rekao mi je mo. Milanović da je u svoje vrijeme, primjera radi, pokojni kardinal Šeper zastupao baš ovu zakonsku stranu u BK. U to vrijeme, oci biskupi su se dogovorili da sve stvari koje se tiču crkvene glazbe trebaju ići kroz ruke Instituta. Nadbiskup Šeper je npr., kad bi ga netko pitao za imprimatur za pojedinu misu ili kompoziciju, uvijek postavljao pitanje, da li je to Institut odobrio. Tim je on htio podizati Insitut kao jedno ugledno tijelo, stručno tijelo, kvalificirano tijelo i tako mu dati zakonsku važnost da se to stručno tijelo, što je i prirodno, brine za stručnost, za probleme crkvene glazbe posebno liturgijske glazbe kod nas.

Budući da smo mnogi na početku ovoga plenuma zaželjeli da nam biskup dr. Franjo Komarica bude odsada desna ruka u BK, ja sve ovo pred njim i izgovaram i mislim da bi u tom smjeru trebalo nešto učiniti da se zakonska, pravna strana Instituta učvrsti što je moguće više. Institut je poznat ovdje u Zagrebu, nešto manje u BK, a još manje na periferiji.

Ja mislim da je problem Instituta broj jedan nedostatak studenata. Koji bi način bio da se ta problematika počne pozitivno rješavati? Jučer smo čuli na predavanju da bi trebalo osnivati konferencije ili mala vijeća biskupije. U ta bi se vijeća trebalo uključiti što veći broj stručnih ljudi u jednoj biskupiji. Njihov bi zadatak bio, a u tome ja vidim i ulogu Instituta, osim stručnog osposobljavanja da se brinu i za rukovođenje i organizaciju crkvenog pjevanja. Institut bi trebao povezivati ta vijeća preko svog predstavnika i tako zalaziti u periferiju, recimo u problematiku jednog crkvenog pjevanja na župi. Preko tih vijeća ili komisija mogli bi se eventualno doticati i problemi na relaciji katehista-župnik. Rekao je naš mo. Milanović da je to za njega glavni problem i zadatak Instituta: baš to funkcioniranje na periferiji.

S druge strane, spomenuto pitanje borbe za studente i to kvalitetne studente treba proširiti. Institut sada počiva na našim dragim i dobrim časnim sestrama, a mi smo svećenici više manje isključeni. Osjeća se potreba za civilima. Eventualno bi se moglo pokušati da te komisije, ti ljudi upoznaju problematiku crkvenog pjevanja jedne župe i da se pobrinu za to da se na Institut pošalje

nadarenih civila glazbenika, pa da ih onda nekako župa financira, stipendira ili ne znam ni ja kako, ali uvijek preko ovoga vijeća pri biskupskom ordinarijatu. Ovo je samo jedno glasno razmišljanje.

U svakom slučaju, Institut se ne smije predati nego se suočavati s problematikom i rješavati je. Možda bi dobro došla i veća povezanost s Akademijom, da se možda uvede još pokoji profesor s Akademije.

Dr. Petar Zdravko Blajić: Dogodine je 25. obljetnica smrti pokojnog Vidakovića. Moglo bi se na vrijeme početi organizirati, jer za Institut i za crkvenu liturgijsku glazbu kod nas Vidaković nije bilo tko. Slijedeći tečaj, ako Bog da, trebao bi nekako proći u tom znaku. Na vrijeme treba organizirati, trebalo bi nas biti više; trebalo bi možda, ako je moguće, izdati jednu gramofonsku ploču na kojoj bi bile njegove vokalne i instrumentalne skladbe. Ploča bi trebala biti kvalitetna i s različitim izvođačima. Mi smo dosada uglavnom izvodili Vidakovićeve vokalne skladbe i tu i tamo pokoji orguljsku, ali to nije dovoljno. Vidaković je skladao i za druge instrumente i to vrlo vrijedne skladbe.

Još bih spomenuo svoje iskustvo »Zlatne harfe«. Ponešto sam komponirao za »Zlatnu harfu«, a bio sam često i u raznim žirijima. Ona je puno toga dobra napravila, međutim došle su na vidjelo i mnoge negativne stvari. Moram nažalost reći da su se, dolje u sredini u kojoj sam ja, u Dalmaciji, takve čudne stvari doživljavale, takvi rivaliteti, takve nezdravosti, takve svađe, zavisti, ljubomore, i to pred civilima, koji su se strahovito sablaznili vidjevši kako se to, na kraju krajeva, kod nekih voditelja i voditeljica više radi o osobnom prestižu nego o unapređenju prave liturgijske glazbe.

O. Mičo Pinjuh: Kroz ova tri dana, slušajući predavanja i intervjue, postalo je bjelodano da se plodovi Instituta ne osjećaju dovoljno na terenu. Ja mislim da je Institut za tu stvar najmanje kriv. To govorim iz iskustva. Uzalud vam je imati najbolje ideje i prijedloge ako nemate lučonoša koji ih mogu ostvariti, još konkretnije rečeno, ako ima dovoljno onih koji to ometaju da se ostvari tako da je nemoguće realizirati te dobre ideje. Iznosim jedno konkretno iskustvo koje će, mislim, dobro poslužiti kao neki model za daljna razmišljanja o Institutu. Mi smo ove dvije-tri godine radili na uvođenju sinhroniziranih tečajeva pripreme za brak u cijeloj biskupiji. I kad smo se sastali, imali smo gotove programe, ali smo shvatili da svi ti programi ostaju prazni ako svećenici na župama nisu za to animirani. Prema tome, mora se naći načina da se animiraju svećenici, župnici za nove liturgijske ideje i za oživotvorenje znanja koje sestre donose s Instituta. Tek tada će se vidjeti pravi plodovi. Biskup Komarica jučer je preporučio da predložite biskupima da se u svakoj biskupiji imenuje komisija za unapređenje liturgijskog pjevanja. Mostarska biskupija ima tu komisiju živu; neki članovi komisije su ovdje, i onda ta komisija, koja ima podršku biskupa i redovničkih poglavara i jednih i drugih, kao neko službeno tijelo može praviti

programe, pozivati i organizirati termine i pozivati profesore s Instituta da posjećuju te liturge, svećenike na terenu. Ako to tijelo službeno ne postoji, onda su sve ove ponude Instituta, »Zlatne harfe«, pojedinih voditeljica samo ponude, a to znači samo malo više od prazne priče. Ali ako je doraden prijedlog i ako postoji jedno službeno tijelo, ako se izrade određeni programi iza kojih stoje i biskupi i redovnički poglavari, onda je sasvim sigurno da će taj program zaživjeti, nekako će ga prihvatiti.

Ovo što je rekao profesor Blajić za »Zlatnu harfu«, savršeno se s njim slažem. Već četvrtu godinu obilazeći ove pokrajine doživljavao sam stvarno u nekim pozicijama to da među ljudima postoji rivalstvo što upropaštava onaj bitni i temeljni cilj »Zlatne harfe.« A ove godine, za informaciju vama, u »Zlatnu harfu« se uključilo oko 153 zbora, a to znači negdje oko 6 do 7 tisuća djece. Vjerujem da je to jedan proces za nas koji bi mogao u Crkvi jako puno pomoći. Pa eto, mi čekamo i vas koji se još niste uključili.

Pešar Zdravko Blajić: Možda bi se na ovim tečajevima mogao omogućiti nastup kojem župskom pjevačkom zboru. To bi za te zborove i za te orguljaše bilo jako poticajno. Znam da su tu problemi troška, ali bi svaki zbor nastupio rado pred ovakvim slušateljstvom. Time bi i ovi tečajevi dobili na širini. Dobro stoji u Statutu da Institut treba njegovati teoretsko znanje, ali ja držim, razumije se, i teoretsko znanje, ali nadasve praktično: orguljaška, pjevačka, i dirigentska formacija.

Treba li svirati odgovore? Ne svirati odgovore ako se ne znaju svirati. Znamo da mnogi svećenici, kako kažu u Dalmaciji, šarovitaju. Prolaze sve moguće tonalitete u početku prefacije. Hoće se velika vještina za uhvatiti pravilno odgovore.

Mo. Izak Špralja: Općenito je poželjno da se ne prate napjevi gregorijanskog koral. Prihvaćeno je u običaj Crkve da se neki gregorijanski napjevi prate i to uglavnom oni za koje se smatra da ih određena zajednica nije u stanju dobro otpjevati bez sviranja.

Još nešto. Zamolio bih vas da ostanete u stalnoj vezi s Institutom. Svatko od vas neka ostavi svoju adresu u Tajništvu, a neka također javi i svaku promjenu adrese.

Nadalje, dobro bi bilo da sav repertoar što ga pjevate, a nije sadržan u našim zbirkama, pošaljete na Institut gdje bi se to čuvalo i fotokopiralo za one koji bi tu stvar zatražili. To se odnosi i na pjesme koje se nalaze u našim pjesmaricama, a vi ih imate u drugim aranžmanima za određene sastave. Bez takve komunikacije teško je surađivati.

Pastoralna komunikacija svakako su i naši tečajevi. I na ovom tečaju bilo je riječi o osnivanju vijeća pri pojedinim biskupijama. To bi bila nekakva organizacijska tijela. Da li bi se moglo učiniti da se, na planu pojedine biskupije, organizira skup orguljaša odnosno voditelja pjevanja pa da oni između sebe imenuju, iz godine u godinu, tajnika koji bi podržavao vezu s Institutom?

O. Slavko Topić: Mislim da to na terenu ne bi išlo ako se ne dobije sugestija odozgor. Dobro bi bilo da Institut s ovoga jubilarnog plenuma pismeno dostavi sve svoje želje biskupu Komarici pa da ih on prenese biskupima te se tako što prije poradi na osnivanju komisija za glazbu pri pojedinim biskupijama.

Mo. Izak Špralja: Dosad smo već govorili o tečajevima na različite načine. Institut organizira tečaj za glazbenike svake godine u uskršnom tjednu. Kako bi bilo da za idući tečaj donesete ono što vam je teško svirati, što je teško ritmički izvoditi pa da vam se ta stvar na tečaju objasni? Još bolje, pošaljite te stvari par mjeseci prije pa da se na temelju toga ljudi mogu pripremiti.

Drugo pitanje bi bilo: da li bi bilo prikladno organizirati pokrajinske tečajeve?

O. Mićo Pinjuh: To bi bio drugi korak prije prvoga. A prvi bi bio da se osnuju, što sam malo prije rekao, službena tijela, komisije za brigu o liturgijsko-pjevačkoj službi. Jedino bi ta službena tijela mogla organizirati ljude i pozvati predavače.

S. Imakulata Malinka: Vi koji ste na terenu trebali biste na ovom tečaju primati idejno osvježenje da uvidite koliko ste važni u Crkvi. Svaki susret u Zagrebu ili bilo gdje trebao bi vam pomoći da dobijete polet za taj rad. Nadalje, trebali biste na tečajevima nešto lijepo doživjeti, a to su koncerti i dobro pripremljene liturgije.

Za mene je suvišno da se na tečajevima rade pučke popijevke. Možda imam krivo, ne znam, ali smatram da imate dovoljno znanja da to same učinite. Samo je pitanje da li mi uopće radimo kod kuće.

Dakle, ovaj bi vam tjedan trebao dati poticaj za rad, za život da permanentno dalje učite. Trebalo bi da vas se tretira kao glazbenike određenog znanja i da vam se dalje daju spoznanja i iskustva na području svete glazbe.

Mo. Izak Špralja: Glavno sredstvo komunikacije između nas glazbenika trebao bi biti časopis »Sv. Cecilija«. Prvi i najjednostavniji način jest suradnja sa »Sv. Cecilijom«. Dobro bi bilo da nam šalžete svoj repertoar koji ste upotrijebili za pojedinu svetkovinu. Bez takve suradnje nije moguće stvoriti onaj pravi terenski repertoar koji vam treba ponuditi kao poticaj. Ja ne očekujem da ćete poslati repertoar za sve 33 nedjelje kroz godinu, ali pošaljite barem za tri nedjelje. Već bi to bilo veliko obogaćenje. Dobro bi bilo da navedete i što umjesto čega pjevate i kako vam to uspijeva.

Dr. Franjo Komarica: Najprije koristim prigodu da od svega srca čestitam sinočnim izvođačima na izvanrednom koncertu. Nikoga ne bih želio posebno isticati, jer svi su bili izvanredni. Hvala vam lijepa! Osvijetlili ste obraz i ovoj našoj instituciji i našem Zagrebu, a i orguljama katedralnim.

Slušao sam malo prije vrlo pažljivo vaše glasno i ono ne glasno izgovoreno razmišljanje. Najprije bih želio zahvaliti na vašoj želji da bih ja u BK bio kao neka veza između biskupa i Instituta. Rekao sam jučer, i ponavljam to, da ne bježim ni od

jednički susret. Neka to bude, na neki način, ho- dočašće zborova u Borovo u Marijinoj godini.

Mo. Izak Špralja: Ti prijedlozi svakako se mogu odnositi i na završetak vjeronaučne godine, na pri- redbi o Harfi, odnosno na slične priredbe koje bilo tko priređuje, a još više ako je naglasak na Mariji- noj godini.

S. Pia Sorić: Ovo što ću sada reći ne spada na dis- kusiju, ali osjećam potrebu da svoju radost podi- jelim s vama na ovoj jubilarnoj proslavi. Kao naj- stariji slušač prve generacije Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu radost mi je i čast što mogu zah- valiti Bogu na podijeljenim darima Institutu kroz 25 godina postojanja i djelovanja, a zatim našem blage uspomene dragom osnivaču mo. Albi Vida- koviću, zatim mo. Milanoviću i njegovu zamjeniku mo. Izaku, gospodi profesorima pokojnima i sada- šnjima, gospodinu tajniku Korparu te svim sluša- čima i svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli napretku Instituta.

Želim još potvrditi, iz vlastitog iskustva, da su za vrijeme moga školovanja na Institutu naši pro- fesori potpuno vršili preporuku vrsnog pedagoga i profesora mo. Vidakovića da s mladim slušačima rade s dobrotom, s ljubavlju, a nadasve sa strplji- vošću. Oni su s nama uistinu tako radili. Zato im još jednom od srca hvala. Plod njihove strpljivosti jest da smo mi zavoljeli Institut, da s njim živimo i koliko god možemo promičemo pravu liturgijsku glazbu.

Kad sam dobila pismeni poziv za sudjelovanje na tečaju i proslavi 25. obljetnice Instituta, bila sam vrlo oduševljena i upravo kao da me je nešto nukalo: idi, sudjeluj; ti si jedna od prvih slušača, to je i tvoj jubilej i tvojih kolegica. Sada sam vrlo zadovoljna što sam doživjela ovu veliku radost i ujedno sve mi je ovo poticaj da i unaprijed, s ve- likom ljubavlju i spremnošću, radim na promica- nju prave liturgijske glazbe u našem narodu, pre- ma smjernicama Majke Crkve, kako bi to znao reći mo. Vidaković.

Na kraju, želim u svoje ime i u ime prvih slu- šača ovog Instituta daljni uspjeh voditeljima i slu- šačima i molim Gospodina da njegov blagoslov počiva na njihovu radu na slavu Božju i dobro duša sada i u vječnosti.

Dragutin Komorčec: Čast mi je pozdraviti ovaj ugledni skup i čestitati 25. obljetnicu Instituta za crkvenu glazbu ispred pastoralnih djelatnika, jer ja sam obični župnik u Stupniku kraj Zagreba. Ko- liko sam mogao, pratio sam rad ove radne proslave, osobito u prijedpodnevnim satima. Poslije podne sam bio spriječen, što mojim župničkim obvezama, što zbog maestra Ljube Galetića kojeg sam mije- njao u župi Brezovica, gdje je on sada privremeni upravitelj, nakon smrti tamošnjeg župnika Augus- tina Korpara.

Svaka zgrada je čvrsta i dobro stoji, ako su joj dobri temelji i ako ih čuva. Tako i svaka institucija koja čuva uspomene na svoje utemeljitelje. A ka- men Zaglavni i utemeljitelj Instituta je bio pok. mo. Albe Vidaković. Njegovo ime i djelo je nezao- bilazno, i najčešće se ovih dana spominje; i brojne

fotografije nas na njega podsjećaju, i svi dobro znamo kako je prerano otišao. U onima koji su ga poznavali želio bih obnoviti neka mala, ali lijepa sjećanja, a u onima koji ga nisu imali sreće osobno poznavati, neka im ovo nekoliko riječi stvori bar kakvu takvu sliku o njemu.

Mnogo je o njemu rečeno, napisano, ali sigurno to nije sve. Prof. Andreis je pisao o njegovoj in- teligenciji, glazbenoj kulturi, koja je osvajala sva- koga koji je imao sreću poznavati ga. Mo. Izak Špralja je pisao kronologiju života i rada i to sus- tavno i temeljito, mo. Mato Lešćan o skladatelj- skom radu i profilu, a dr. Lovro Županović o zna- čaju i značajkama Albe Vidakovića ...

Ovaj moj prilog njegovoj bogatoj biografiji sa- mo su male uspomene, ali duboko usađene, jer sam imao sreću biti katedralni pjevač od 1947. kada sam bio 2. razred gimnazije na Šalati pa sve do 1962. kada sam kao mladomisnik otišao iz bogo- slovije na rad u župu.

Te davne, 1947. došao je na Šalatu u dječaćko- sjemenište mo. Vidaković da među dječacima oda- bere pjevače za budući katedralni mješoviti zbor. A to je tada bilo nešto zaista novo. A sebi je uz svoj profesorski, kompozitorski i ostali znanstveni rad uzeo novi teret i pronalazio vremena da tri puta tjedno; ponedjeljak, srijedu i petak, dođe na Šalatu i nas, još djecu, poučava, vježba i stvara zbor, a svake subote su bile probe na bogosloviji s muškim dijelom zbora. A nedjeljom na misi u 9 sati u katedrali bio je nastup. Na Šalatu, u sje- menište, na probe uvijek je dolazio točno, i po ljetu i zimi, nije još imao automobila, jedini pratilac mu je bio vrlo elegantan štap, za sve nas mala zago- netka, jer po lijepom vremenu to je bio »špancir« štap, a ako je slučajno naglo došla kiša, nije ga mogla iznenaditi, jer je poput čarobnjaka iz toga štapa izvukao kišobran. Taj »čarobni« štap donio je iz Rima.

Pjevački program je bio bogat, raznolik i često puta težak. Ali on je imao dobru metodu, način ra- da kojim je osvajao da ništa nije bilo teško, i brzo se dolazilo do uspjeha. Nije uvijek bilo lako, po- sebno za teže dionice, a mi djeca bez ikakvog pred- znanja. Kod težih mjesta uzeo bi kredu, povukao crtovlje, ispisao skalu, pa nas po njoj uvježbavao melodiju. Naučili smo lijepi broj misa, različite izvedbe, a od cappella Palestrinu, pa polifonijske, kao Perosi, Bartoluci, Schröder. Vrhunac je bila *Missa brevis* Mozarta, koju smo pjevali sa simfo- nijskim orkestrom za Uskrs jedne godine, a na prikazanje Händelov *Alleluia*. Tada je prvu violinu svirao vlč. Ivo Trčak, koji je godinama u katedral- nom zboru pjevao tenorsku dionicu, a nas je na koru bilo preko stotinu izvođača. Bilo je to zlatno doba u životu katedralnog mješovitog zbora, koji je stvoren i koji je uspješno radio samo s velikom brigom i marom pok. maestra Albe Vidakovića.

No, kad je donešen novi zakon o školstvu i os- novno školovanje produženo sa 4 na 8 godina, sje- menište na Šalati je ostalo bez soprana i alta i tako je silom prilika morao biti prekinut rad mje-

šovitog katedralnog zbora. Ali mo. Vidaković je i dalje išao na Šalatu i tamo izabirao tenore i alte da bi pojačao muški katedralni zbor zajedno s bogoslovima. Bilo je to opet vrijeme značajnog rada katedralnog zbora, velikog, značajnog po programu i uspjesima. Te mise u zagrebačkoj katedrali bile su pune, jer su bile zaista svečane, kako kod oltara tako i s kora. Među prisutnima uvijek je bilo veoma uglednih glazbenika, kompozitora, svirača... bilo je čestitanja, priznanja, pljeska. To je i bila najljepša zahvalnost svim pjevačima i maestru za uloženi trud. A trebalo je mnogo vježbati, note prepisivati, i dok bi druge kolege išli na nogomet, igru, šetnju ili pak učili, pjevači su morali na probe. Ali sve se to radilo s veseljem, jer je iza toga stajao netko tko je tome davao svega sebe, cijeli život. Statistike govore da su upravo pjevači bili i najbolji đaci i studenti. Što smo dobili za uzvrat? Ponajprije jednu veliku glazbenu kulturu. Uz to možda kadkada kakav bombon, a to je bilo u ono vrijeme velika stvar. Prve »zamotane« bombone smo od maestra dobili.

Mo. Vidaković je bio čovjek velikih sposobnosti. Koliko nam je puta svirao ono što bi mu »podmetnuli«. Svirao nam je Beethovenove *Simfonije*, i tada bi se pjevačka dvorana brzo ispunila. Ili bi uzeo kredu pa nam na ploči crtao portrete poznatih ljudi, kao npr. Mažuranića, Šenou, Domjanića, Matoša... Vodio nas je na toranj zagrebačke katedrale, što je mnogima i danas nepristupačno. A pobrinuo se da je zagrebački nadbiskup svake godine priredio svečani banket za katedralni zbor, obično početkom lipnja, kad smo kod stola između ostaloga dobili i prve trešnje. Tada bi i redovito nešto lijepo otpjevali. Pratio je sva glazbena zbivanja, kako kod nas tako i u svijetu. Tako nam je donio, netom su izašle, ploče i note o. Aimè Duvala. Pod utjecajem tih pjesama i mi smo ih počeli prepisivati, izvoditi s manjim skromnim sastavima, ali još nije bilo za to vrijeme, nismo još bili dobro shvaćeni, da bi ubrzo poslije toga došli naši slavni »Žeteoci« i postali, a i ostali pravi hit.

Naše vrijeme pjevanje je bilo još ono ozbiljno, o šansonama nismo još znali gotovo ništa, ali smo znali dobro koral. I pjevali ga. A kako ga je znao vježbati i dirigitirati naš maestro, to je prava rijetkost. I neki glazbeni stručnjaci dolazili su na kor da slušaju koral i gledaju kako on dirigira. Katedralni zbor su obično pojačavali profesionalni pjevači iz Zagreba, sa radija ili iz kazališta. Oni su obično izvodili solo arije. Ali ako je koji crkveni blagdan došao u tjednu, kao Spasovo, Tijelovo, onda smo morali pjevati bez njih. Tada sam ja morao preuzeti tenorsku dionicu i solo arije. Ali u najljepšem će mi sjećanju ostati lamentacije. To je bilo nešto posebno kako za nas pjevače, tako i za cijeli Zagreb. Gotovo deset godina sam pjevao lamentacije, i zborne i solo, kao sopran, alt i tenor. To posebno spominjem radi toga što su me pratili na orguljama sjajni katedralni orguljaši: F. Dugan,

Č. Dugan, M. Stahuljak, A. Benčić, Z. Dušak, A. Klobučar. Sjećam se prvih nastupa uz katedralni zbor novog orguljaša A. Klobučara. Ako je u početku i morao primiti kakvu kritiku od maestra Vidakovića, sve je to na kraju popravio kada je zasvirao punom snagom Francka, Janačeka, Dugana, Vidakovića, Bacha... bio je to pravi doživljaj, ostali bismo na svojim mjestima do posljednjeg akorda.

Da, teško je reći kad će se opet naći čovjek, umjetnik, koji bi tako zdušno, temeljito, zauzeto i stručno radio taj posao, tu mislim na važnu službu »Regens chori« zagrebačke katedrale. Nikada nije dopuštao nikakve improvizacije, niti sebi niti zboru. Tek kad se neka misa, motet, koral dobro uvježbao, onda se izvodio. Pokojnog maestra Albu Vidakovića se moralo cijeniti, voljeti i slušati. Bio je cijenjen još za života, što nije uvijek slučaj. Svi njegovi pjevači su taj posao voljeli i radili s veseljem, a bilo je to zato, što je iza svega toga stajao jedan veliki čovjek, glazbenik, svećenik i pedagog, mo. Albe Vidaković.

Vjerujem da i Institut za crkvenu glazbu, koji kroči velikim koracima u našoj glazbenoj kulturi, i koji ostavlja već snažan trag u svojoj kratkoj povijesti, a i velike nam i nove putove za budućnost već utire, i danas mnogo duguje ovom velikom čovjeku, maestru Albi Vidakoviću.

Nadam se da će i u svima vama ostati kao osoba vrijedna velikog poštovanja i uvijek u živom i dragom sjećanju.

Mo. Izak Špralja: Red mi je da zahvalim svima vama koji ste sudjelovali, jer vi ste, ne samo svojim prisustvom i svojim interventima, nego i materijalnom pomoći omogućili da smo mogli organizirati ovaj tečaj i jubilarnu proslavu Instituta.

Na poseban način zahvaljujem dr. Oskaru Sigmundu koji se je odazvao našem pozivu i bio s nama sve ovo vrijeme.

Svakako treba zahvaliti izvođačima svih triju koncerata kao i svim predavačima, a među njima i župniku Dragutinu Komorčecu. Velika hvala i organizacijskom odboru koji se puno puta sastao da bi ova proslava što bolje uspjela kao i svim pomagačima koji su pripremali dvorane, a na poseban način hvala našoj Josipi Polić koja je uložila golemi trud u pripremanju ove prigodne Izložbe o Institutu.

Od srca zahvaljujem domaćinima koji su nam velikodušno ustupili sve ove prostorije.

Vjerujem da je ovogodišnji tečaj bio plodan bez obzira što je imao obilježje proslave. Nadam se da ćemo i unaprijed zdušno raditi i velikodušno trošiti svoje sile i Božje darove na korist naše Crkve.

Završimo ovaj naš tečaj i ovu jubilarnu proslavu Instituta s molitvom »Kraljice neba« koju ćemo zajednički otpjevati, a otac biskup će predvoditi.